

กรณีศึกษากระบวนการจัดทำแผนชุมชนพึ่งตนเอง ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

ข้อมูลพื้นฐานของตำบล

จังหวัดสงขลา มี 16 อำเภอ เป็นจังหวัดที่มีร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนมาช้านาน อำเภอสทิงพระแบ่งการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 1 เทศบาล ตำบลท่าหินมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบริมทะเลสาบสงขลาเหมาะแก่การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน อากาศร้อนชื้นมี 2 ฤดู คือฤดูฝนกับฤดูร้อน ชาวบ้านส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีอิสลามบ้างในบางพื้นที่ เช่น บ้านระฆัง

คนชุมชนท่าหินจากอดีตจนถึงปัจจุบันได้รับการศึกษาสูงมีหลายคนเรียนเก่งได้รับทุนไปเรียนต่อในชั้นสูงๆ มีฐานะดี มีความสามารถ เรียนจบปริญญาโทและเป็นดอกเตอร์ในสาขาต่างๆ แต่ไม่มีโอกาสกลับมาพัฒนาหมู่บ้าน ส่วนใหญ่นำความรู้ความสามารถไปรับใช้สังคมเมือง

- มีองค์กรการเงิน เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 22 กลุ่ม
- กลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มดอกไม้จันทร์ กลุ่มเย็บชบาติก กลุ่มประมง จำนวน 15 กลุ่ม

กระบวนการจัดทำแผนชุมชน

1. จัดประชุมชาวบ้าน ทั้ง 9 หมู่บ้าน เพื่อระดมปัญหา
2. จัดเก็บ / สืบหาข้อมูลทั้ง 9 หมู่บ้าน
 - จำนวนประชากร แยกเป็นหญิง - ชาย - เด็ก
 - จำนวนครัวเรือน
 - อาชีพหลัก / รอง ของชาวบ้าน
 - สาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น แหล่งน้ำสะอาด(ใช้) การกำจัดขยะ ถนน คลอง
 - จำนวนที่ดินทำกิน
 - รายได้ / รายจ่าย / หนี้สิน
 - ภูมิปัญญา / ทรัพยากรในท้องถิ่น
3. สรุปข้อมูลและทำแผนชุมชนร่วมกัน

ข้อมูลพื้นฐาน

พื้นที่ 17 ตารางกิโลเมตร

- หมู่บ้าน 9 หมู่บ้าน
- ครัวเรือน 962 ครัวเรือน
- ประชากร 4,519 ราย
 - เพศหญิง 2,364 คน
 - เพศชาย 2,173 คน
- อาชีพหลักคือเกษตรกรรมทำนา 98 % เลี้ยงสัตว์ ทำน้ำตาล โตนด ประมงพื้นบ้าน รับจ้างทั่วไป คิดเป็น 2 %

แผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญ

1. แผนแม่บทชุมชนกับวิสาหกิจชุมชน

- กิจกรรม น้ำตาลโตนดผง
- วัตถุประสงค์ - เพื่อนำทรัพยากรที่มีในชุมชนมาเพิ่มมูลค่า
- เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ลดปัญหาการไปทำงานนอกพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิต
- เพื่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

2. แผนแม่บทชุมชนกับการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

- กิจกรรม บ่อแก๊สชีวภาพ
- วัตถุประสงค์ - เพื่อนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- เพื่อลดปัญหามูลสัตว์บนถนนและไหลลงสู่ทะเลสาบสงขลา
- เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนที่กำลังจะหมด
- เพื่อประหยัดรายจ่ายและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและนำส่วนที่เป็นกากมาทำปุ๋ย

3. แผนแม่บทชุมชนกับการจัดสวัสดิการชุมชน

- กิจกรรม กลุ่มสัจจะทำกินพัฒนา
- วัตถุประสงค์ - เพื่อให้สมาชิกได้มีสวัสดิการในการรักษาพยาบาล
- เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาสุขภาพ ชื่อสัตย์ต่อตนเอง
- เพื่อให้เกิดการออมและเป็นเจ้าของกองทุนร่วมกัน
- เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการร่วมกัน

4. แผนแม่บทชุมชนกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม / การฟื้นฟู

- กิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลท่าหิน
- วัตถุประสงค์ - เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวิถีชีวิตตาลโตนดและทะเลสาบสงขลา
- เพื่อช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยั่งยืนถึงรุ่นลูกหลาน

สิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากกระบวนการทำแผนแม่บทชุมชน

1. ชุมชนจะเข้มแข็งพึ่งตนเองได้
2. ได้รู้ถึงอดีต ปัจจุบันและอนาคตของตำบลท่าหิน
3. คนในหมู่บ้านมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น
4. ปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลได้รับการแก้ไข

5. ได้รับความรู้ ร่วมกันวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายและหนี้สินของชุมชน
6. เกิดความสามัคคีในหมู่บ้าน/ชุมชน / ตำบล
7. ได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาชุมชนของตนเอง

**กิจกรรมแก้ไขปัญหาคความยากจนจากข้อมูลแผนชุมชน
ที่ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเอง 4 ภาค**

ชื่อโครงการ	แปรรูปผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด (น้ำผึ้งผง น้ำผึ้งอัดแท่ง)
สถานที่ตั้ง	57 หมู่ที่ 6 ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
ผู้ประสานงาน	นางพูนทรัพย์ ศรีชู (081-2757156)
งบประมาณที่ สนับสนุน	11/4 หมู่ที่ 7 ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำนวน 98,000 บาท
ผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรง	ผู้จดทะเบียน สย. จำนวน 131 คน นอกทะเบียน สย. จำนวน 213 คน
ผู้ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม	จำนวน 110 คน
ภาคีอื่น ๆ (สมทบ)	กองทุนลงทุนทางสังคม (พัคลม/แก้วอี) จำนวน 16,000 บาท
ผลที่เกิดขึ้นระยะสั้น	ชุมชนมีผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งผงบริโภค ลดรายจ่ายการนำเข้า น้ำผึ้งผง และสามารถเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มสมาชิก 2 70,000 บาท ในระยะเวลา 6 เดือน
ผลที่เกิดขึ้นระยะกลาง	สร้างรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่มได้ประมาณ 1,009,500 บาท ในระยะเวลา 2 ปี เป็นการสร้างงานให้เกิดขึ้นในชุมชน
ผลที่เกิดขึ้นยั่งยืน	ชุมชนมีรายได้เพิ่มจากผลผลิตภายในชุมชน สามารถลด ปัญหาคความยากจนได้ในระดับหนึ่ง

ผู้ประสาน
นางพูนทรัพย์ ศรีชู
11/4 หมู่ 7 ตำบลท่าหิน อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา 081-275-7156, 089-737-4587